

SUNG-YOON LEE

**DE
ZUS**

**Het verhaal van het
meesterbrein achter
Kim Jong-un**

Vertaling Caspar Weijers

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2023 Sung-Yoon Lee
Oorspronkelijke titel: *The Sister*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2024 HarperCollins Holland
Vertaling: Caspar Weijers
Omslagontwerp: Garceau Design
Bewerking: Pinta Grafische Producties
Omslagbeeld: © Bloomsberg / Getty Images
Foto auteur: Alonso Nichols, Tufts University
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1431 9
ISBN 978 94 027 7079 7 (e-book)
NUR 320
Eerste druk maart 2024

Originele uitgave verschenen in 2023 bij Macmillan, een imprint van Pan Macmillan, een division van Macmillan Publishers International Limited.

The right of Sung-Yoon Lee to be identified as the author of this work has been asserted by him in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

Afbeelding p. 32 © Matthias Hangst / Getty Images
Afbeelding p. 144 © Universal History Archive / Getty Images
Afbeelding p. 187 © REUTERS / Alamy Images
Afbeelding p. 198 © Pool / Getty Images
Afbeelding p. 218 © Korean Central News Agency
Afbeelding p. 259 © Sopa Images / Getty Images

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.

* en [™] zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met [®] zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Inhoudsopgave

Hoofdrolspeleers 9

Familiestamboom 12

Hoofdstuk 1: De prinses komt eraan 15

Hoofdstuk 2: De Paektu-bloedlijn 27

Hoofdstuk 3: Overheersing van het schiereiland:
de ultieme missie van Pyongyang 43

Hoofdstuk 4: Eén grote familie 55

Hoofdstuk 5: De narcistische, psychopatische vader 67

Hoofdstuk 6: Staatsgeheimen 89

Hoofdstuk 7: De studiejaar: 2007-2009 104

Hoofdstuk 8: Begrafenis en wedergeboorte 123

Hoofdstuk 9: De gemene buikspreker 130

Hoofdstuk 10: De Spelen van Pyongyang 138

Hoofdstuk 11: Bezoek aan het Blauwe Huis 149

Hoofdstuk 12: Een Koreaanse klucht 162

Hoofdstuk 13: Wie troefde wie af? 178

Hoofdstuk 14: De opkomst: Paektu-prinses in het zadel 204

Hoofdstuk 15: Voedsel als wapen: een familietraditie 221

Hoofdstuk 16: Gestoorde zus 233

Hoofdstuk 17: Ze noemen haar 'duivelsvrouw' 245

Dankwoord 271

Noten 273

Hoofdrolspelers

Noord-Korea

De Paektu-bloedlijn

Kim Il-sung: stichter van Noord-Korea en de Paektu-bloedlijn.

Grootvader van Kim Yo-jong. Overleden in 1994.

Kim Jong-il: zoon van Kim Il-sung en Opperste Leider van 1994 tot zijn dood in 2011. Vader van Kim Jong-un en Kim Yo-jong.

Kim Jong-un: zoon van Kim Jong-il en Opperste Leider sinds 2011. Oudere broer van Kim Yo-jong.

Kim Yo-jong: dochter van Kim Jong-il en jongere zus van Kim Jong-un.

Kim Jong-chul: zoon van Kim Jong-il en oudere broer van Kim Jong-un en Kim Yo-jong.

Kim Ju-un of Ju-ae: dochter van Kim Jong-un. Geboren rond 2010.

Andere Kim-familieleden

Hong Il-chon: eerste vrouw van Kim Jong-il. Getrouwd in 1966, maar vervreemd kort na geboorte van Kim Hye-kyong.

Jang Song-thaek: echtgenoot van Kim Kyong-hui en lange tijd nummer twee van Kim Jong-il. Geëxecuteerd in 2013 of 2014.

Kim Chun-song: jongere dochter van Kim Jong-il en Kim Yong-suk. Halfzus van Kim Jong-un en Kim Yo-jong.

Kim Hye-kyong: eerstgeboren kind van Kim Jong-il. Moeder is Hong Il-chon.

Kim Jong-nam: de oudste zoon van Kim Jong-il, moeder is Song Hye-rim. Ooit verondersteld erfgenaam van zijn vader te zijn. Vermoord in 2017 op bevel van zijn jongere halfbroer, Kim Jong-un.

Kim Kyong-hui: jongere zus van Kim Jong-il.

Kim Sol-song: oudere dochter van Kim Jong-il en Kim Yong-suk. Halfzus van Kim Jong-un en Kim Yo-jong.

Kim Yong-suk: tweede vrouw van Kim Jong-il. Moeder van Kim Sol-song en Kim Chun-song.

Ko Yong-hui: wettelijke echtgenote van Kim Jong-il. Moeder van Kim Jong-chul, Kim Jong-un en Kim Yo-jong.

Ri Sol-ju: vrouw van Kim Jong-un.

Song Hye-rim: minnares van Kim Jong-il en moeder van Kim Jong-nam.

Noord-Koreaanse topambtenaren

Choe Hwi

Choe Son-hui

Choe Thae-bok

Hyon Song-wol

Jo Yong-won

Kim Chang-son

Kim Hyok-chol

Kim Jong-gak
Kim Ki-nam
Kim Song-hye
Kim Yang-gon
Kim Yong-chun
Kim Yong-nam
Pak Jong-chon
Ri Myong-je
Ri Son-gwon
Ri Yong-ho
U Dong-chuk

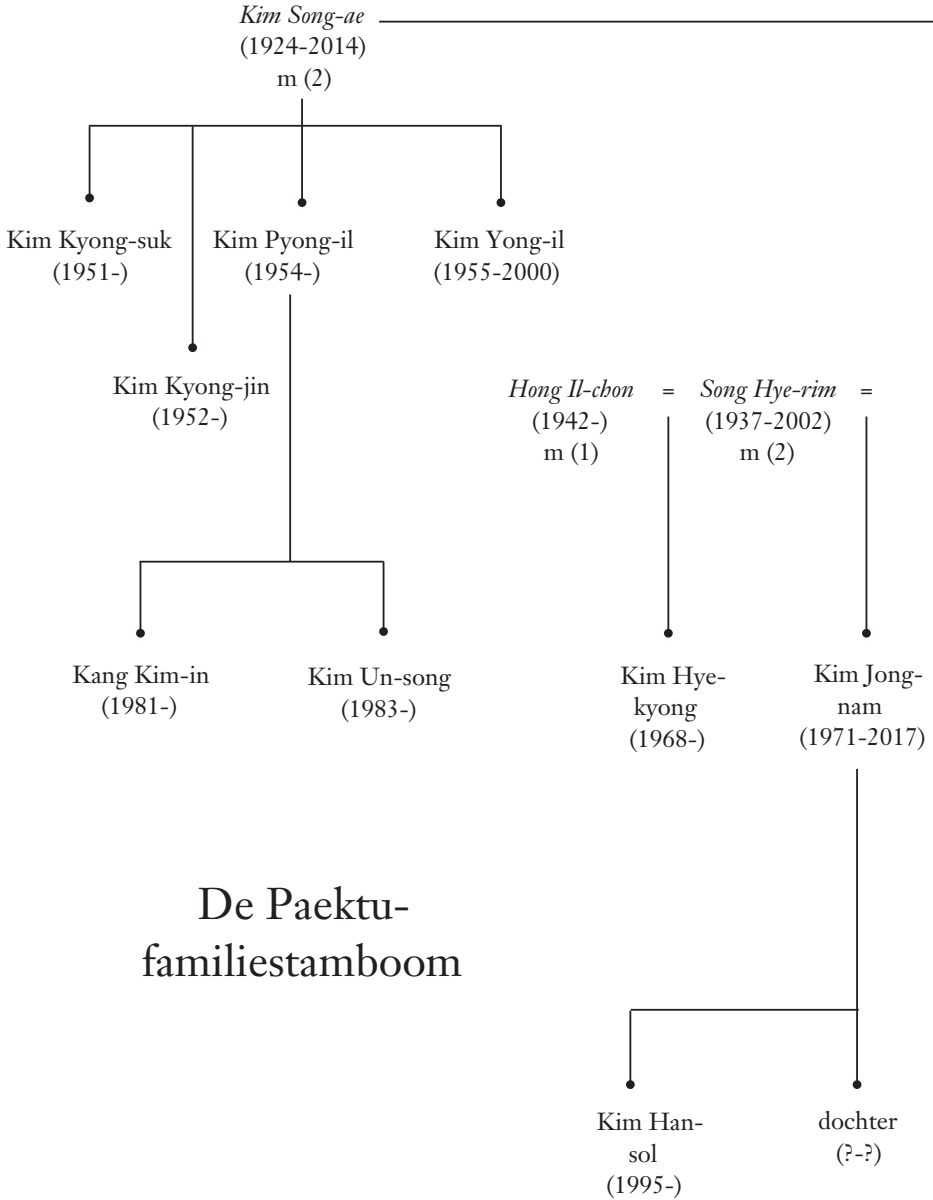
Zuid-Korea

Presidenten

Kim Dae-jung (1998-2003)
Roh Moo-hyun (2003-2008)
Lee Myung-bak (2008-2013)
Park Geun-hye (2013-2017)
Moon Jae-in (2017-2022)
Yoon Suk-yeol (2022-heden)

Andere Zuid-Koreaanse ambtenaren

Cho Myoung-gyon: minister van Eenwording van 2017 tot 2019.
Chung Sye-kyun: premier tijdens het presidentschap van Moon
Jae-in.

De Paektu-
famieliestamboom

Hoofdstuk I

De prinses komt eraan

Omgeven door een mistige februarilucht daalde een vliegtuig af naar het Zuid-Koreaanse internationale vliegveld Incheon. In het vliegtuig zaten drieëntwintig passagiers – vijf ambtenaren, drie verslaggevers, de rest waren lijfwachten. Maar eentje stak ver boven de rest uit.

Om veertien voor twee 's middags, Koreaanse tijd, op 9 februari 2018, landde de Iljoesjin II-62, daterend uit het Sovjettijdperk en het persoonlijke vliegtuig van de Noord-Koreaanse leider, de Chammae-2 (Havik-2, naar de nationale vogel van Noord-Korea). Het was de eerste keer dat iemand van 'de Paektu-bloedlijn', zoals de directe afstammelingen van Noord-Korea's stichter Kim Il-sung zichzelf noemen, voet zette op Zuid-Koreaanse bodem sinds de stichter van de Noord-Koreaanse dynastie dat zelf deed, in juli 1950, een maand nadat hij het Zuiden was binnengevallen. Maar het ging hier niet om de huidige Noord-Koreaanse leider, Kim Jong-un, en dit was een heel ander soort Noord-Koreaanse 'invasie' – eentje waarachter de meerderheid van de Zuid-Koreanen stond.

Vanaf de landing was het negen minuten taxiën tot aan de gate. Televisiekijkers die stonden te popelen om een eerste glimp van deze zeer belangrijke persoon op te vangen, werden vervolgens getraakteerd op nog eens vijfendertig minuten staren naar een geparkeerd vliegtuig en verder niets: de staart met een grote rode ster, het nationale embleem, en langs de romp stond DEMOCRATISCHE VOLKSREPUBLIC KOREA in het Koreaans.

Toen een slurf zich naar het vliegtuig begon uit te strekken, slaakte een nieuwspresentator op een van de grote Zuid-Koreaanse zenders, die de gebeurtenis live versloegen, een zucht van teleurstelling. De kijkers zouden de belangrijke persoon namelijk niet op grootse wijze uit het vliegtuig zien stappen.

Het allereerste beeld van de bezoeker, afhankelijk van de tv-zender, verscheen pas na ruim veertig minuten in de live-uitzending. Het boegbeeld van de Noord-Koreaanse missie, Kim Yong-nam, kwam de aankomsthal uit en stapte in de eerste van twee zwarte limousines. In de schaduw van een lange, mannelijke Noord-Koreaanse en een vrouwelijke Zuid-Koreaanse lijfwacht liep een slanke jonge vrouw een stap of tien naar de tweede auto. Ze keek kalm en liep kaarsrecht, alsof ze zich als hoofdrolspeler op haar gemak voelde tijdens dit historische moment.

Het was zo snel gegaan, klaagden de tv-commentatoren – en die vluchtige glimp werd ook nog deels geblokkeerd door een gebouw. Maar zelfs in die paar seconden werd iets duidelijk. De bezoeker stond bekend om haar afkeer van zware make-up, merkte een deskundige op – maar hier leek ze haar dikste make-up tot nu toe te dragen. Wat kon dit betekenen? Wisten ze zeker dat zij het was? Toch was het opwindend, mijmerde de deskun-

dige, want de dikte van haar oogschaduw moest wel iets positiefs betekenen – dat ze, tijdens deze Koreaanse toenadering, haar missie heel serieus nam.

Een paar minuten later, toen de stoet auto's ging bewegen, kwam een andere Noord-Koreaanse bodyguard in beeld, aan de andere kant van de auto van de jonge vrouw; en jogde, samen met de eerste, naast het voertuig voordat hij in een achteropkomende zwarte SUV sprong. De bestemming was het KTX-station (Korea Train Express) in het luchthavencomplex, vanwaar de delegatie met de hypermoderne Zuid-Koreaanse hogesnelheidstrein naar het oosten zou reizen, naar Gangneung. De trein zou ongetwijfeld een eerste ervaring zijn van de vele schrijnende contrasten tussen de twee Koreaanse staten.

Televisiezenders lieten keer op keer die kostbare korte seconden zien van de wandeling naar de auto. Sommige commentatoren identificeerden een paar van de Noord-Koreaanse ambtenaren die daarna de luchthaven uit liepen. 'Maar wacht eens!' riep een nieuwslezer uit. 'We hebben een eerder fragment van haar, in de vipruimte!'

Het nieuwe fragment, dat steeds opnieuw werd afgespeeld, stelde niet teleur. Eindelijk kregen de kijkers een goed beeld van de debutante toen ze haar langverwachte 'podiumtree' maakte in de vipruimte van de luchthaventerminal. Kim Yongnam kwam als eerste binnen, samen met zijn Zuid-Koreaanse gastheer, minister van Eenwording Cho Myoung-gyon. Na een paar stappen stopte Kim en keek om, alsof hij bang was dat hij te ver voor zijn belangrijkste collega uit liep. Door zijn blik draaiden alle hoofden zich om en toen kwam de vrouw van het moment binnenlopen met een flauwe glimlach op haar gezicht.

Camera's klikten. Ze bleef onberispelijk rechtop lopen, haar ogen rechtstreeks gericht op niet meer dan drie plekken in de kamer, om niet de minste indruk te wekken dat ze blij of gespannen was.

Dit was Kim Yo-jong, de jongere zus van de Noord-Koreaanse Opperste Leider Kim Jong-un. Haar broer regeert als een absolute monarch, maar ze was niet zomaar een koninklijke zus zonder echte macht, zoals Jong-uns oudere broer Jong-chul. Sinds zeker 2014 leidde ze het machtige ministerie van Propaganda en Agitatie in haar land. Ze was ambitieus. Als jongste kind van Kim Jong-il, de leider van de tweede Noord-Koreaanse generatie, werd ze sinds haar prille jeugd enorm vertroeteld. Zowel haar vader als haar moeder sprak haar aan met 'mijn lieve prinses Yo-jong' of 'prinses Yo-jong'. Haar vader had haar talenten en politieke inzicht al vroeg herkend. De wereld zou er ook snel getuige van zijn.

Terwijl de belangrijkste Noord-Koreaanse afgevaardigden uit het vliegtuig werden geleid, waren de televisiecommentatoren zich bewust van de historische betekenis van het moment en hadden ze de kijkers ingelicht over Kim Yo-jongs verwachte reisschema voor de komende zesenvijftig uur, hoewel nog lang niet alles bekend was. Maar één ding was zeker. De belangrijkste gebeurtenis was het bezoek van Kim de volgende dag aan de Zuid-Koreaanse president Moon Jae-in in het Blauwe Huis, het presidentiële kantoor en landgoed, gevolgd door een lunch. Misschien had ze wel een persoonlijke brief van haar broer bij zich. Misschien kwam Kim Jong-un wel met een voorstel voor een persoonlijke ontmoeting tussen de twee leiders. Een nieuwe Koreaanse top, de eerste in meer dan tien jaar – hoe spannend

zou dat zijn voor de vooruitzichten op vrede op het Koreaanse Schiereiland? (De volgende dag overhandigde ze inderdaad zo'n brief.)

Er was ook bevestiging dat de Noord-Koreaanse delegatie later die avond de openingsceremonie van de Olympische Winterspelen in Pyeongchang aan de oostkust zou bijwonen, zo'n tweeënhalf uur met de hogesnelheidstrein vanaf Incheon. De historische ironie van Kim Yo-jongs landing in Incheon, de stad aan de westkust van het schiereiland waar een cruciale militaire operatie in 1950 het tij in de Koreaanse Oorlog zich ten nadele van Pyongyang had gekeerd, kon de delegatie niet zijn ontgaan. Die avond zouden de Noord-Koreanen president Moon voor het eerst ontmoeten, al was het maar voor een fotomoment. Kim Yong-nam, het negentigjarige boegbeeld van de delegatie, zou de receptie en het diner voor de openingsceremonie bijwonen en zich begeven onder andere wereldleiders; Kim Yo-jong zou later verschijnen, tijdens de openingsceremonie zelf. Ze zou in de koninklijke loge op de tribune zitten, vermoedelijk dicht bij president Moon.

De Zuid-Koreaanse gastheer moest veel hoogwaardigheidsbekleders onderhouden: de Amerikaanse vicepresident Mike Pence; de Duitse president Frank-Walter Steinmeier, die weinigen buiten Europa kenden; de Japanse premier Shinzo Abe, die door veel Zuid-Koreanen werd verafschuwde; de voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité, Thomas Bach, die blij was met de aanwezigheid van de Noord-Koreanen; en anderen voor wie misschien iets minder op het spel stond. Tijdens de ceremonie zouden de atleten van de beide Korea's samen hun entree maken onder één enkele blauwgekleurde vlag – deze symboliek nodigde ook uit tot

een historische Koreaanse handdruk tussen Kim Yo-jong en president Moon. Misschien zat mevrouw Kim wel bij Kim Yong-nam, een paar stoelen verderop van president Moon? Zou ze ergens in de buurt van de Amerikaanse vicepresident zitten? Misschien moest ze wel langs Pence lopen, of hij langs haar, terwijl mensen gingen zitten – zouden ze elkaar uiteindelijk de hand schudden? Dat zou een heel bijzonder moment opleveren.

In de vipruimte op het vliegveld lieten de Zuid-Koreaanse gastheren Kim Yong-nam weten dat hij in de centrale zitplaats tegenover minister Cho, het hoofd van het ontvangstcomité, moest gaan zitten. Maar de doorgewinterde negentiger wist wel beter en gebaarde de dertigjarige prinses die belangrijke plek in te nemen. Met een brede, gulle glimlach wees ze met haar linkerhand naar de centrale zitplaats en gunde de oudere man de eer. Hij protesteerde zachtjes; ze opende haar hand uitnodigend en haar ogen gaven hem een geruststellende glimlach. ‘Wat is ze elegant!’ merkten de Zuid-Koreaanse kenners tot vervelens toe op, te opgewonden om te beseffen dat Kim Yo-jongs uitgestrekte vingers niet zozeer een gebaar van respect waren, maar eerder een teken van een baas die haar ondergeschikte vertelt te gaan zitten. Als ze een eerbiedig leeftijdsafhankelijk gebaar zou hebben gemaakt, had Kim Yo-jong met komvormige handen geweest.

Als dominantie, autoriteit en zelfvertrouwen je met de paplepel zijn ingegoten, word je niet snel bescheiden, tenzij de gelegenheid erom vraagt. Op dit moment straalde ze kalme arrogantie uit in plaats van respect. Drie maanden later daarentegen, tijdens een bezoek aan China met haar broer, zou mevrouw Kim gewillig en 90 graden diep buigen voor president Xi Jinping van China, zoals ze in juni 2019 opnieuw zou doen tijdens het bezoek van Xi

aan Pyongyang: het Chinese staatshoofd verdiende deze eerbied. Maar Zuid-Koreanen waren haar minderen. De Paektu-dynastie vormde het echte Koreaanse leiderschap, terwijl het Zuiden niet meer dan een marionet van de Verenigde Staten was. De dynastie was immers vernoemd naar de legendarische berg waar Kim Il-sung zijn militaire kamp had opgeslagen van waaruit hij in 1945 uiteindelijk de Japanse kolonialisten had overwonnen, voordat hij de Noord-Koreaanse staat stichtte, volgens de officiële Noord-Koreaanse lezing. En Kim Yong-nam, ook al was hij een gewaardeerd ambtenaar, kon alleen maar ondergeschikt zijn aan de kleindochter van Kim Il-sung.

Maar op dit moment waren veel Zuid-Koreanen het opeens allemaal vergeten, terwijl ze het op school hadden geleerd. ‘Ze is niet alleen mooi, maar ook beleefd!’ riepen de commentatoren, die op dit zeldzame, opwindende moment over het hoofd zagen dat het ‘eenvoudige, bescheiden imago’ van mevrouw Kim het product was van een extreem bevoorrechte levensstijl en bestudeerde koninklijke etiquette. Net als haar broer wist ze hoe ze zich in het openbaar moest gedragen, met de juiste mate van dominantie.

Mevrouw Kim nam plaats met Kim Yong-nam links van haar. Links van hem zat Ri Son-gwon, een grofgebekte legerkolonel die het Comité voor de Vreedzame Hereniging van het Vaderland leidt, de belangrijkste Noord-Koreaanse instantie in de gesprekken met het Zuiden, en die in januari 2020 benoemd zou worden tot minister van Buitenlandse Zaken. Rechts van Kim zat haar voormalige ondergeschikte bij het ministerie van Propaganda en Agitatie, Choe Hwi, destijds voorzitter van de Staatscommissie voor Fysieke Cultuur en Sportbegeleiding. Net als

mevrouw Kim zelf stond Choe sinds januari 2017 op de sanctielijst van het Amerikaanse ministerie van Financiën vanwege ‘ernstige mensenrechtenschendingen en censuuractiviteiten van het Noord-Koreaanse regime’.¹ Deze kwesties kwamen niet ter sprake voor, tijdens of na het speciale bezoek.

De samenkomst zag er heel ongemakkelijk uit, omdat de Noord-Koreanen hun winterjassen aanhielden over hun pakken. De Zuid-Koreaanse ambtenaren hadden nog aangeboden om hun jassen aan te nemen, maar de Noordelijke gasten – die hun jassen ook bij hun eigen personeel hadden kunnen achterlaten – zouden beleefd hebben geweigerd, niet omdat ze het koud hadden op het vliegveld, maar om aan te geven dat ze liever weer door wilden en alleen akkoord gingen met dit fotomoment als een gebaar van goede wil. Kim Chang-son, Kim Jong-uns hoofdsecretaris van de Commissie voor Staatszaken, die af en toe Noord-Koreaanse delegaties leidde in gesprekken met het Zuiden, en die tijdens deze reis vooral de prinses moest verzorgen, bleef bij de deur staan. Hij was de vertrouwde – en dus machtige – butler van de koninklijke familie en diende hen al tientallen jaren.

Minister Cho maakte een praatje en merkte op dat het plotseling warmer was geworden. ‘De zeer belangrijke Noordelijke gasten hebben warm weer meegenomen naar Zuid-Korea,’ zei hij met een glimlach. Eigenlijk was het nu, naar Koreaanse winternormen, een zwoele 7 graden Celsius. Kim Yo-jong zat er zwijgend bij, haar rug recht en haar gezicht indrukwekkend uitdrukingsloos.

Mevrouw Kim droeg een zwarte jas met een brede bontkraag en bontrandjes rond de polsen, geaccentueerd door één enkele grote ronde knoop in haar blote halslijn. Geen ketting of oorbel-

len; oren zonder gaatjes; een zwarte handtas over haar linker-schouder. Een vaag spoor van perzikkleurige oogschaduw was inmiddels zichtbaar, net als een beetje eyeliner. Een lichte perzikkleurige legging en zwarte bontlaarzen waren zichtbaar. Later werd duidelijk dat ze een zilveren horloge droeg en geen armbanden. Wat had ze een opvallend kuise modesmaak, kirden verslaggevers. Volgens *The Washington Post* ‘verbaasden de kijkers zich over [Kim Yo-jongs] schaarse make-up en haar gebrek aan glamour. Ze gaven commentaar op haar effen zwarte outfits en eenvoudige handtas. Ze merkten de bloemvormige clip op die haar haar in een no-nonsensestijl achterover hield.’²

Er was nog een andere close-up van Kim Yo-jong, die steeds opnieuw op Zuid-Koreaanse zenders was te zien: de roltraprit op de luchthaven Incheon. Kim Yong-nam was de eerste van de Noord-Koreaanse delegatie die naar beneden kwam, met zijn onwrikbare flauwe glimlach en twee lijfwachten steeds in zijn buurt. Kim Yo-jong werd omringd door drie Noord-Koreaanse lijfwachten en een Zuid-Koreaanse bodyguard toen ze afdaalde, terwijl ze haar kin omhooghield als een catwalkmodel, met een doelgerichte gefixeerde blik. Achter haar stond Kim Song-hye, een vrouwelijke hoge ambtenaar – wat zeldzaam is – van het Comité voor de Vreedzame Hereniging van het Vaderland, die had deelgenomen aan verschillende gespreksrondes met Zuid-Korea en die ook deel zou uitmaken van de Noord-Koreaanse delegatie die president Donald Trump op 1 juni 2018 in het Witte Huis bezocht, slechts elf dagen voor de eerste topontmoeting van Trump met Kim Jong-un in Singapore. Kim Chang-son volgde haar, met daarachter de minder machtige ambtenaren Choe Hwi en Ri Son-gwon.